

—po **Hrastnik**. Na Cvetno nedeljo so pripravile učenke dekl. šole pod vodstvom gđc. Lundrove in gđc. Kešetove igro Janko in Metka v dvorani Konzum. družstva. Deklice so izvršile svojo nalogo brezhibno, zlasti so se postavile Dolančeva in obe Šesturčevi. Čisti dobiček — okoli 1000 K — se uporabi za nabavo srbskih čitank.

—po **V Črnomlju** je 12. marca zopet nastopila šolska mladina na odru. Spored je bil: Dvovogor: »Oba junaka«, izrica »Lažnjiva Milena« in »Na izletu«. Igrica je izvrstno uspela, kajti malčki so se s precejšnje sigurnostjo prilagodili svojim ulogam. Tudi petje, katero je bilo sicer težko, je tako ugodno vplivalo na gledalce, da so morali ponoviti. Občinstva je bilo nabito polno, katero je z veselimi obrazi zapuščalo dvorano. Hvala g. tovarišicam in g. Štrubelju za trud, katerega so imeli. Privedite kmalu zopet mae na oder!

Književnost in umetnost.

—k **Okultizam u svijetu umnika**. »Za-dača je pravoga okultizma pronači bit. svrhu i sudbini čovjeka. Lakše je pako nači milijune mušev a žena, koji su svagda spremni žrtvovati vrijeme, novac, pače i svoj ugled, samo da nauče nekoliko okultnih eksperimenata. da mogu zadiviti zijaajuću publiku: nu neizmerno je teško otkriti jednog jednog čovjeka, koji bi dao ma i malenkost iz ljubavi prema istini i za dobrobit čovječanstva.« s tem motom pošilja Psiličko društvo Novo Sunce v Osičku svojo prvo knjigo od prof. Gejza Krnića v javnost. Delo je posvečeno spomenu dr. G. Gaja in delu dr. H. Hinkovića. Drugi del iste izdaje bo obsegal psihološke in filozofske probleme napram pojmovani moderne okultizma.

—k **Fran Erjavec: Srbske pripovedke**. Znana sta veliko bogastvo in lepota srbske narodne poezije, zato bo gotovo vsak z največjim veseljem pozdravil srečno misel Učiteljske tiskarne, ki nam je poklonila za velikonočne praznike zgoraj navedeno zbirko »Srbskih narodnih pripovedk« v prevodu Fr. Erjavca. — Knjiga obsega 30 pravljic in pripovedk iz Vukovih in drugih zbirk srbskega narodnega blaga ter je namenjena zlasti mladini, ki jih bo gotovo čitala z največjo naslado, saj ji še vedno tako primanjkuje res dobrega čtiva. Upamo, da bo po knjigi rad segel vsak, saj ji je dalo založništvo tudi zelo okusno zunanjo opremo.

—k **Zvonček šte. 4 (april) t. l.** Vse-bina: Ivan Stukelj: Trojna pomlad, Pe-sem. Jos. Vandot: Kekec na volčji sledi. Planinska pripovedka s tremi podobami. Desenka: Naša Boža. Pesem s podobo. Gladys Davidson: Kralj Zlatoprst. Pravljica. Srečko Kosovel: Deček in solnce. Pesem. Anton Sovre: Četrta obletnica. Slavnostni govor. Karadžrdže. Podoba. Pouk in zabava. Kotiček gospoda Doropoljskega.

—k **1914. Pesmi** od I. Mitrovića. Vse-bina: 1914, taoci, seljak sa Pala, na lo-mači, kraljeva slika, venčanje bolom, ve-šala, niše nas ne gaze, dva sveštenika, crni orao, teški dani, tabor u Doboju, Srbij je kriv, sirotani, pod vrbama, obeš-čičeni, hram, nada, četnik, mi sadanj, Trebinske žrtve, sečanje na Arad, novo krštenje.

—k **Moderni planovi za proučavanje djaka. Dr. Paja Radosavljević**, Njujork. Sam pisatelj pravi v uvodu, da je jeden najpopularnejših pojavov v evropskem in ameriškem pedagoškem svetu veliko zanimanje za gori navedeno vprašanje. Gotovo bo to gibanje velikega teoretičnega in praktičnega značaja. Polje, na katero nas pisatelj uvaja ni za nas popolnoma novo, a prinaša nam obširni razgled in praktične tabele za delo na tem polju. Sam pisatelj pravi, da bi bilo potreba o tem vprašanju razpravljati na učiteljskih in profesorskih sestankih in še bolje, da bi se v večjih mestih osnovala posebna društva s tem namenom.

—k **Češka antologija. Dr. Ivan Lah**. Izšla je kot izredno izdaje Slovenske Matice. »Svobodnemu bratskemu češko-slovaš. narodu v spomin našega skupnega prebujenja in stoletne skupne borbe za osvobojenje, posvečuje Matica Slo-venska«, to besedilo nam podaje uvodna stran. Njej sledi pregled češke literature izpod peresa dr. Ivana Laha, ob katere koncu pisatelj pravi, da obsega zbirka pesnike do l. 1870, torej starejšo dobo, ki še mu zdaj važna za naš vspretni tedanji razvoj. Upa, da se bodo našli pesniki in pisatelji, ki bodo dali pesnike od l. 1870 do današnje dobe v drugem delu »Češke antologije«. Knjiga je okusno opremljena s portreti velikih čeških mož, katerih ser-rijo otvarja Hus, Komensky itd. in pri-naša portrete vseh zastopanih pesnikov. Delo je nov biser k naši literaturi.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Kulturno delo Učiteljske tiskarne**. Na podlagi sklepov upravnega sveta je založila in izdala zadruška tekoma leta siedeče knjige: Gangl: Il. čitanka; Lési-ca, Levec, Lokovšek, dr. Mole: I. srbska ali hrvatska čitanka; Podkrajšek: Ra-čunstvo za ženske obrte; Podkrajšek: knjigovodstvo za ženske obrte; Kuma-ber: Na planine; Silih: Nekoč je bilo jeze-ro; Erjavec, Fleré: Erjavčevi spisi za mladiño. Upravni svet je sklepal pri svojih sejah o izdaji in založbi nadaljnjih či-tank za osnovne šole, in sicer: L. Cernej; Ill. čitanka, A. Rapé: IV. čitanka in P. Fleré: V. čitanka. V delo je vzela tiskarna najprvo Rapetovo čitanko; ko bo ta do-vršena, prideta na vrsto drugi dve. Za-druga je založila tudi slike; Galerija na-sih mož. Teh je dosedaj izšlo šest, in si-ker: vodnik, Slomšek, Stritar, Prešern, Gregorčič, Levstik. Nabavila je nov dvo-obratni brzotiskalni stroj sistema Winds-braut, večji rezalni stroj in brusilni stroj, vse s pripadnimi elektromotorji. V družbi z Učiteljskim Konviktom in Tvornico učil in šol. potrebščin je nakupila 21.881 m² obsegajoče zemljišče, parc. št. 435 Sv. Petra predmestje v Linhartovi ulici, pri čemer participira z eno tretjino. Udele-žila se je s svojimi proizvodi v septembru ljubljanskega velesejma in izdala tem po-vodom svojo vzorčno knjigo in vzorce zvezkov. Podpisala je K 40.000 7% dr-žavnega posojila.

—g **Čisti dobiček Učiteljske tiskarne** se je porazdelil: 6% obresti od polno-vplačanih deležev 2555 K. Društvo za zgradbo Učiteljskega Konvikta 15.000 K. U. J. U. poverjeništvu v Ljubljani 15.000 kron. Starostnemu podpornemu fondu za osobje tiskarne 25.000 K. Učiteljskemu zdraviliškemu domu v Rogaški Slatini 5000 K. Visokošolcem v inozemstvu 3000 kron. Sokolskemu Savezu 6000 K. Di-spozicijskemu fondu upravnega sveta 40.000 K. Rezervnemu fondu 180.671.49 kron.

—g **Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani** je imelo dne 12. aprila 1922 v Učiteljski tiskarni svoj XXVII. občni zbor. Predsednik **E. Gangl** konstatuje sklepčnost, otvarja zborovanje s pozdravom na navzoče ter prehaja na dnevni red. Tajnik **F. Juvanec** poroča: Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta je prišlo v minulih dneh zopet korak bližje svojemu smotru. V zmislu sklepa z lanskega občnega zbora je odbor opustil nameravani nakup Waldherrjeve hiše v Beethovnovi ulici. Da z vsi resnostjo mi-slimo na zgradbo tako nujno potrebnega konvikta, mi je ljubo poročati, da je dru-štvo kupilo v družbi z »Učiteljsko tiskar-no« in s »Tvornico učil in šolskih potreb-ščin« ob Linhartovi ulici 218 a svetlo za skupno ceno K 420.000. Našemu društvu se je pripoznala lastninska pravica do ene tretjine tega zemljišča ter je ta pravi-ca glasom sklepa deželne sodišča, odd. IV., z dne 13. maja 1921 že tudi zemlj-iškoknjizno izvršena. Na Učiteljski kon-viktu odpadajoči del kupnine v znesku K 140.000 nam je posodila Učiteljska tiskar-na, ki je že plačala vso kupnino. Sicer pa se je društveni odbor tudi v upravnem letu 1921 omejeval edino le na zbiranje prispevkov za društvo. Tako je učiteljs-tvo podpisalo do danes brezobrestnega po-sojila Učiteljskemu konviktu K 236.550 in vplačalo po obrokih K 117.525.96. Onim tovarišem in tovarišicam, ki so že popol-noma vplačali podpisana posojila, bo dru-štveni odbor izdal potrdila o polno vpla-čanih brezobrestnih posojilih. — Razpo-slali smo položnice vsem, ki so prijavi-li posojilo. Ako jih kdo ni prejel, naj nam blagovoli iavit, da mu jih pošljemo. Iz blagajniškega poročila bomo čuli, kakšno je sedanje skupno denarno stanje kon-vikto. — Tovariš, nadučitelj Josip Lapajne iz Cerkeli daruje v pismu z dne 20. marca t. l. polno vplačanih K 1000 brezobrest-nega posojila v last konviktu. Prav tako sta tovarišici z njegove šole, Ivanka Bo-hinjčeva in Pavla Krušičeva, izpremenili polno vplačano posojilo — vsaka po K 1000 — v darilo Učiteljskemu konviktu. Odbor jim izreka najtoplejšo zahvalo za njihovo naklonenost društvu z željo, naj bi jim sledilo kar največje število tovari-šev in tovarišic. Tudi društveni predsed-nik, tajnik in blagajnik se odrekajo vračilu polno vplačanih posojil po K 1000, ki jih darujejo konviktu. — Končno opozarja odbor vse one, ki redno ne plačujejo ob-rovkov podpisane posojila, da jih pod-pisi pod stanovsko častjo silijo na izpol-njevanje obveze, zato jih pozivlja, naj redno plačujejo obroke. Vztrajno na delo za zgradbo nepotrebne konvikta! Ob-čni zbor vzame z odobravanjem na zna-nje tajnikovo poročilo. **Blagajnikovo po-ročilo.** Blagajnik **Jakob Dimnik** po-

roča, da je imelo društvo K 357.39.79 pre-jemkov. Skupno društveno premoženje pa znaša **K 669.656.63**. Denar je plodo-nošno naložen v domačih zavodih in se obrestuje po 3½, 4 5 in 6%. Blagajnikovo poročilo vzame občni zbor brez debate in z odobravanjem na znanje. — V imenu pregledovalcev računa poroča tovariš **F. Skulj**, da so računji v najlepšem redu, za-to predlaga absolutorij blagajniku in vse-mu odboru. Soglasno sprejeto. Predlog glede **izpremembe pravil** odbor še ni do-bil, zato ni na dnevnem redu te točke.

Volitev odbora. Na predlog tovariša **Janka Žirovnika** se soglasno iz-voli z vzklikom stari društveni odbor. Prav tako se soglasno izvolita za pregle-dovalca računov **Ana Golobova** in **Fran Skulj**. Takoj po sklepu občnega zbora se je konstituiral društveni odbor: predsednik **E. Gangl**, I. podpredsednik **L. Jelenc**, II. podpredsedn. **A. Gnus**, tajnik **F. Juvanec**, blag. **J. Dim-nik**, odborniki: **J. Ambrožič**, **M. Repovš**, **V. Sadar** in **M. Sodni-kova**.

— **Društvo v pomoč učiteljem, nji-hovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani** je imelo 12. aprila 1922 svoj občni zbor v Učiteljski tiskarni, ki je bil v smislu § 24 pravil sklepčen v navzo-čnosti 14 članov. Poročila funkcionarjev so bila sprejeta brez debate. Premoženje znaša 118.373 K 35 v. Društvo ima 85 čla-nov ter podpira 31 vdov in 18 sirot. — V odbor so bili izvoljeni: **Juraj Režek** (predsednik), **Jakob Dimnik** (predsedni-kov namestnik), **Jakob Furlan** (blagaj-nik), **Alojzij Kecelj** (tajnik), **Fran Črna-goj**, **Anton Likozar**, **Ivan Petrič**, **Juraj Slapšak** in **Janko Žirovnik**.

—g **Tovarišem v Prekmurju**, ki se društvenega zborovanja dne 8. aprila t. l. niso udeležili, se daje sledeče na znanje: Na zborovanju smo pogovorili dopis »Učiteljskega društva za Maribor in oko-lico« kjer se nas poziva za pristop k društvu »Učiteljski dom« v Mariboru. Uvidevši, kakšne eminentne važnosti in kako potreben nam je tak zavod za se-verni del Slovenije — torej tudi Prek-murje — smo sklenili soglasno, da pristo-pimo vsi člani društva k društvu »Uči-teljski dom«, kateremu smo vposlali na-tančna imena članov v svrhu dostave če-kov. Letna članarina znaša 10 Din. — Dolžnost vsakega člana je, odzvati se pozivu. V slogi je naš spas! Tajnik. —

—g **Članarina in darila za učiteljski konvikt v Ljubljani**. Kulturni odsek trbo-veljskega učiteljskega Din. 156.10 kot pre-bitek prirejane burke »Veleturista«. — Učiteljski zbor v Borovnici Din. 35. — Hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Delo okrajnih društev v Sloveniji.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ** zboruje v **Kostanjevci** v soboto dne 6. maja ob pol 11. uri s slede-čim sporedom: 1. Poročilo predsednika. 2. Predavanje strok. nadzornika **Fr. Čr-nagoja**. 3. Predlogi in nasveti za prih. okr. učit. konferenco. 4. Slučajnosti. Ude-ležba za vse člane našega krožka **obvez-na**. — **Odbor**.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRU-ŠTVO** zboruje v sredo dne 26. aprila 1922 ob 2. uri popoldne v šolskem po-slopu v Mengšu. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Referat tova-riša **Stenovca**: Ponk telovadbe na pode-želskih šolah. 3. Urota Zrimskog - Fran-kopana, predava tovarišica **Marica Po-ropat**. 4. Slučajnosti. Vsi oni, ki so prod-a-li bloke za »Učiteljski konvikt«, naj pri-neso znesek na zborovanje.

+ **ZVEZA SLOVEN. UČITELJEV IN UČITELJIC NA ŠTAJERSKEM** sklicuje na 16. dan julija tega leta dele-gacijsko zborovanje, na katerem se bo razpravljalo in sklepalo o raz-pustu Zveze. Glede kraja naj izrazijo okr. društva svoje mnenje vodstvu Zveze. Po pravilih velja razdruženje, ako gla-suje za to najmanj tričetrtine navzočih odposlancev. Okr. učit. društva razprav-ljajo o razpustu na v to svrhu sklicanem zborovanju ter volijo odposlance, in sicer do 25 članov enega, 26—50 dva, 51—75 tri itd. Društvom, ki sklenejo izstope iz Zveze ter to naznanijo vodstvu, ni treba poslati delegatov. Natačno kraj in čas do-ločimo, ko dobimo izjave društev. **Josip Rajšp**, tač. predsedn., **Ivan Tomažič**, tač. tajnik.

+ **CERKNIŠKO - LOŠKI KROŽEK LOGAŠKEGA UČIT. DRUŠTVA** je zbor-oval 11. marca 1922 v **Grahovem**, na-vzočih je bilo 25 članov.

Otvoritev. Tov. **Kosin** pozdravi vse navzoče posebno pa novega okraj. šol.

nadzornika **tov. L. Punčuha**, ki se za po-zdrav zahvali v iskrenih besedah ter vzpodbuja učiteljskvo k smotrenemu de-lu ter apelira posebno na kolegijalni čut, ki naj preveva nas vse.

Krožkov pravilnik. Tov. **Žnidaršič** prečita pravilnik krožka kakor tudi no-voštilizirani § 19 društvenih pravil, kot jih je že logaški krožek sprejel. Oboje se soglasno odobri.

Načrt šol. zakona. O tem poročila isti tovariš in priporoča spremembe, ki jih predlaga logaški krožek ter doda izpre-minjevalni predlog k čl. 161; vse se sprej-me soglasno.

Volitev se je vršila po listkih. Izvo-ljen je bil **tov. M. Jug** za predsednika, **Fr. Zalar** za podpredsednika, **tov. A. Pon-ikvar** za tajnika in **Anica Prudičeva** za blagajničarko.

Slučajnosti. Tov. **Jug** priporoča »Učit. Samopomoči.« Člane nabira **tov. Fr. Zalar**. — Tov. **Žnidaršič** predlaga ustanovitev pev. zbora, ki ga naj vodi **tov. Ponikvar**. Predlog se jesprejel. Dalje predlaga isti, naj bi šol. voditelji pri vsa-komesečni plači pobirali od vsakega uči-telja-ice vsaj po 1 Din. za Učit. Konvikt. Začasno se je predlog sprejel; vprašanje se bo rešilo definitivno na prihodnjem društv. zborovanju. — Tov. **Kosin** pred-laga, naj se prihodnje zborovanje krož-ka vrši v **Igvasi**. Tudi ta predlog se je sprejel.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO V MA-RIBORU** je zborovalo 10. marca 1922 ob 15. uri popoldne. Predsednik pozdravi zborovalce, ki so se udeležili skoro pol-noštevilno, zlasti še naše mlade tovariše-učitelje.

Predavanje. Ravnatelj **Humek** pre-dava »O reprodukcijski umetnosti« tako poučno in zanimivo, da mu sledi vse učiteljsko z največjo pazljivostjo. Svoja izvajanja podpre z raznimi risbami, kli-šejami in slikami. Za svoje predavanje je žel burni aplavz.

Pevski zbor. Pri slučajnostih se stavi predlog, da se izvoli v že zadnjič predla-gani pevski zbor — pevovodja. Izvoljen je tovariš **Čibic**, ki preskrbi vse potreb-no, da se začne pevske vaje.

Jugoslav. Matica. Predlog, da pristopi društvo korporativno k Jugoslav. Ma-tici, se soglasno sprejme.

Udeležba pri pogrebi. Predsednik prečita iz »Tovariša« članek, ki očita uči-teljskemu, da se ni udeležilo pogreba vpok. nadučitelja **Weixla** ter pravi v opravičilo tega, da učiteljsko ni bilo o pogrebu nič obveščeno. Očitane pa, da se od naše strani prezira vpkokojeno učiteljsko, nika-kor ne odgovarja istini. Še celo vabimo ga, naj se udeležuje naših zborovanj, da se seznanimo in pogovorimo. Naprosi se gospod ravnatelj **Kopič**, ki se je zborova-nja udeležil, naj sporoči to tudi svojim to-varišem.

Sklep. Predsednik zaključi ob 5. uri lepo uspelo zborovanje in se zahvali na-vzočim za njih vztrajnost.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRU-ŠTVO** je zborovalo v četrtek, dne 16. marca 1922 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopu v **Domžalah**. Navzočih je bilo 51 članov in članic. Tovariš predsednik **Tomo Petrovec** je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče učiteljsko. V svojem pozdravnem nagovoru je bodril tovari-štvo k delovanju za skupno domovino in k vzgoji mladine, ki bo ljubila svojega vladarja in svojo domovino **Jugoslavijo**. Glavna točka dnevnega reda je bilo pre-davanje tovariša **Josipa Lapajeta**: Iz življenja srbskega seljaka. Za poučno, stvarno in zanimivo predavanje bodi to-varišu **Lapajetu** na tem mestu izrečena še enkrat iskrena zahvala!

Plače začasnega učiteljsva. Pri slu-čajnostih je bil stavljen sledeči predlog: Z ozirom na odredbo ministrstva prose-te z dne 7. decembra 1921 O. N. br. 50.602 se bo provizorično učiteljsko plačevalo nazaj namesto naprej. Prizadeto učitelj-stvo ne bo moglo zadostiti svojim obvez-nostim. Kamniško učiteljsko društvo predlaga, da naj UJU poverieništvo **Ljub-ljana** izposluje na merodajnem mestu, da dobij provizorično učiteljsko plačo v na-prej kot do sedaj.

Učiteljska Samopomoč.

K »Učiteljski Samopomoči« je pristo-pilo 9 članov. Ko je učiteljsko obravna-valo še nekatere interne zadeve, se je zborovanje zaključilo.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA NOVOMEŠKI OKRAJ** je imelo v soboto dne 18. marca 1922 v deški šoli v **Novem mestu** svoj redni letni občni zbor.

Tovariš predsednik otvori občni zbor ter se čudi da je ravno udeležba na ob-čnem zboru tako slaba. Več stanovske zavедnosti potrebujejo nekateri člani, da se bodo v bodoče udeležili vsaj občnega zbora.